

Posudek diplomové práce
Jana Lavického
Postoje členů ČCE k aktuálním společensko-morálním otázkám

Diplomovou práci předložil J. Lavický v oboru Evangelická teologie na katedře teologické etiky v červnu 2017.

Forma a úroveň zpracování

Práce má všechny požadované náležitosti a odpovídá rozsahem i obsahem požadavkům kladeným na písemné kvalifikační práce. Jde o 84 stran čistého textu plus úvodní anotace, obsah, závěrečný seznam literatury, celkem 95 stran. Tištěno oboustranně a řádkováním patrně 1, takže práce je mnohem delší, než by se zdálo na pohled. Přílohou je dotazník, který byl použit k šetření postojů členů církve.

Užití zdroje: Seznam literatury obsahuje několik monografií, především metodám sociálního výzkumu, převážná část literatury však jsou příležitostné církevní publikace, archivní materiály týkající se synodů ČCE a množství článků z evangelického tisku. Literatura tedy neohromí svým rozsahem, ale budí respekt svou rozmanitostí a vynalézavostí, s níž autor shromáždil zdroje ke svému tématu. Dotazníkové šetření, které pro tuto práci vytvořil a provedl, je málo vídaným nástrojem teologické práce, získal tím však bohatý vlastní zdroj dat o předmětu svého zkoumání a množství úsilí, které do této práce vložil, je obdivuhodné.

Jazyk a styl práce. Jazyk práce je velice dobrý a pravopis výtečný. V celé práci je snad pět překlepů, jednou slovo navíc a jednou slovo chybí (shodou okolností v závěru, na str. 91). Trochu potíží je s čárkami ve větách, nejsou vždy tam, kde by být měly. Na str. 41n je prohlášení SR vytištěno náhle s odlišným řádkováním, což nemá v celé práci obdoby. Otázku mám nad jménem autora v pozn. 90: jde opravdu o Jana Orta?

Poznámkový aparát je vzhledem k rozsahu práce stručný (107 poznámek), je to však pochopitelné vzhledem k charakteru práce. Aparát je zpracován korektně a pečlivě.

Obsahové hodnocení

Rozdělení práce je zřetelné, logické a přehledné. Jejích šest kapitol postupně předkládá nejdříve stručnou analýzu pojednávaných témat z hlediska sociální etiky (k.1, s. 11-15).

Ve druhé kapitole podrobnou interpretaci oficiálních stanovisek orgánů církve k těmto tématům (s. 16-54). Tato kapitola představuje obrovskou práci ve vyhledávání a interpretaci shromážděných zdrojů, kterou je nutno vysoce ocenit. Interpretace je systematická, srozumitelná, poměrně podrobná, ale přesto shrnující, takže čtenář získá skvělý přehled o reflexi příslušného tématu v církvi. Přitom autor zahrnuje všude, kde jsou k dispozici doklady, i debatu a okolnosti vzniku jednotlivých dokumentů a stručně, ale přesvědčivě hodnotí důvody, které prokazatelně byly nebo mohly být přítomny s rozpravě o nich.

Třetí kapitola, svou krátkostí nehodná toho jména, ale velmi důležitá, je vysvětlení metody průzkumu (55n).

Ve čtvrté kapitole (s. 57-71) se nám naopak dostane podrobného vysvětlení záměru jednotlivých otázek dotazníku a jejich odůvodnění zjištěními z předcházející analýzy stanovisek církevních orgánů, ale i veřejnou debatou v církvi na stránkách evangelického

tisku. Zvláště zachycení posledního aspektu, debat v církevním tisku, je opět úctyhodným a nemalým kusem badatelské práce.

Pátá kapitola (71-81) je věnována statistickému vyhodnocení výzkumu. Pro obsáhlost výzkumu jsou u jednotlivých otázek vybrány do tabulek jen údaje celkové a nejzajímavější vzorky (členěno po seniorátech a podle individuální identifikace respondentů), se stručným komentářem.

Obširnější komentář předkládá šestá kapitola, analytické vyhodnocení výzkumu (82-89). Výsledky šetření jsou tu interpretovány co do jejich reprezentativnosti a vypovídací schopnosti o postojích církve k jednotlivým zkoumaným jevům. Sleduje se tu, zda se dá říci, že má církev k danému jevu víceméně konsensuální postoj, či zda zde neexistuje zřetelná shoda, případně jaké vlivy se mohou na utváření těchto postojů podílet.

Stručný závěr práce (90-92) pak zkoumá, nakolik se shodují postoje členů církve, získané šetřením, s oficiálními postoji vedení církve, případně, proč se v některých bodech rozcházejí.

Autor formuloval v úvodu (s. 9) záměr „zjistit, jaké je společensko-morální smýšlení členů ČCE“, což se mu kombinací analýzy oficiálních stanovisek a rozsáhlého dotazníkového šetření ve sborech (přes 500 respondentů) nepochybně podařilo naplnit. Dobře promyslel a formuloval kritéria pro výběr témat a předložil velice zajímavou práci s unikátním materiálem, ilustrujícím sociálně-etické postoje církve.

Závěr práce budí trochu otázku, zda autorovi nedošel dech, necelé tři stránky závěrečného vyhodnocení jsou v porovnání s textem téměř telegrafické a vnucuje se dojem, že by se z textu dalo vytěžit pro závěrečné hodnocení více. Možná ve vztahu k profilu jednotlivých skupin (jak geograficky, tak konfesně) či k teologické orientaci různých proudů v ČCE a k proměnám postojů k pojednávaným tématům v čase.

Celkové hodnocení práce. Jde o práci velice dobrou, autor do ní vložil mnohem více, než je v těchto případech obvyklé, což je nutno ocenit. Zmíněné výhrady budí jen otázku, zda lze práci pokládat za vynikající, nebo jí k tomu něco chybí.

Není pochyb, že si zaslouží být doporučena k obhajobě jako práce zřetelně nadprůměrná, hodnocení předběžně doporučuji A – B.

Jindřichovice pod Smrkem
1, 9. 2017

doc. J. Halama, Dr.